

Prof. dr hab. Julian Ciuruś (1927–2011) Wspomnienie

Julian Ciuruś urodził się w Kwaczale k. Chrzanowa 5 października 1927 r. Studia odbył na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego, uzyskując w 1953 r. dyplom inżyniera rolnika, a następnie na Wydziale Zootechnicznym nowo utworzonej w Krakowie Wyższej Szkoły Rolniczej, gdzie zrobił magisterium (1954) i doktoryzował się w 1966 r. (tytuł rozprawy: „Badania nad znalezieniem współzależności cech okrywy jagniąt owcy górskiej po urodzeniu i w okresie drugiej strzyży”). Habilitował się w Instytucie Zootechniki w 1977 r. (tytuł rozprawy: „Badania nad intensyfikacją produkcji owczarskiej na pastwiskach górskich”). Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w 1988 r.

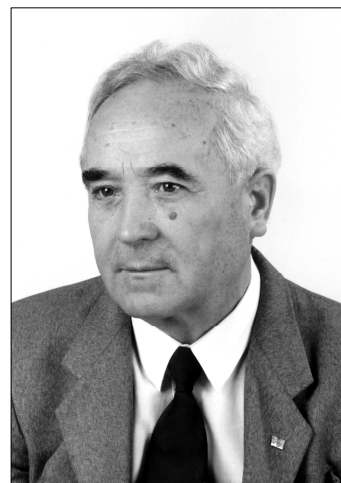
Całe swoje życie zawodowe związał Julian Ciuruś z Instytutem Zootechniki – z ośrodkiem badań owczarstwa górskiego w Bielance k. Rabki. Założona w 1954 r. przez prof. Mieczysława Czaję, wicedyrektora Instytutu Stacja Owczarstwa Górskiego IZ była jedyną zajmującą się tą problematyką placówką badawczą i hodowlaną w kraju. Została ona na terenie istniejącej fermy owiec utworzona od podstaw przez Juliana Ciurusia w ścisłej łączności z Zakładem Hodowli Owiec Instytutu Zootechniki. Stacja w Bielance, organizacyjnie stanowiąca do 1973 r. część Zootechnicznego Zakładu Doświadczalnego IZ w Rabie Wyżnej, od 1975 pracowała pod kierunkiem prof. dr. hab. Andrzeja Drożdża. Obu profesorów łączyła długoletnia bliska współpraca. W niełatwych warunkach tej, prowincjonalnie położonej, małej placówki wykonano szereg wysoko cenionych prac badawczych, a o pozycji Stacji świadczy bogaty dorobek publikacyjny. Prof. Ciuruś był autorem lub współautorem 160 publikacji, w tym 47 – to oryginalne prace badawcze oraz 17 komunikatów naukowych na konferencjach i sympozjach krajowych i międzynarodowych.

Naukowa działalność prof. Ciurusia skupiała się na hodowlanych metodach zwiększania produktywności polskiej owcy górskiej,

zwłaszcza jej wydajności mlecznej, jak również na efektywności jej użytkowego krzyżowania z rasami mięsnymi w celu zwiększenia na Podhalu produkcji młodego żywca baraniego. Realizował także tematykę badań żywieniowych, kierując się wskazówkami metodycznymi Zakładu Żywnienia Zwierząt IZ oraz Zakładu Paszoznawstwa i Użytków Zielonych IZ w zakresie zastosowania kiszzonek z traw i sposobów tuczu jagniąt. Oddzielny blok tematyczny stanowiły Jego liczne doświadczenia nad sposobami użytkowania pastwisk górskich i systemami intensyfikacji gospodarki wypasowej na obszarach górskich. W Jego działalności zawodowej istotną rolę odgrywał zawsze aspekt praktycznego wykorzystania uzyskanych wyników badań, toteż przyczyniał się do torowania drogi regionalnemu zastosowaniu zalecanych metod produkcji, mogących służyć rozwojowi postępu w gospodarce górskiej.

Jego osiągnięcia jako hodowcy to wyselekcjonowanie w stadzie polskiej owcy górskiej w Bielance kilku liczących się w tej rasie wybitnych osobników, które zdobyły czempionaty na krajowych wystawach hodowlanych. Był też Julian Ciuruś głównym selekjonerem na corocznych aukcjach hodowlanych w Nowym Targu, podczas których kwalifikował młode tryki rasy p.o.g. wprowadzane do tej populacji.

Swoim zacięciem do prowadzenia badań wyróżniał się Julian Ciuruś już podczas studiów. Z jego inspiracji założono Studenckie Koło Naukowe Zootechników; został wybrany jego pierwszym przewodniczącym. Odznaczał się pracowitością, twórczą inwencją i wnikliwością,

a w dziedzinie swoich zainteresowań doskonalił się nieustannie. Niezachwiana wola działania i konsekwencja postępowania sprawiały, że na ogół osiągał zamierzone cele. Głównie te cechy przyczyniły się do tego, że wiele w życiu osiągnął. Stał się uznanym znawcą problematyki hodowlanej i paszowej ziem górskich.

W swej długoletniej karierze naukowej prof. Ciurus czynnie uczestniczył w pracach organizacji i stowarzyszeń związanych z tą problematyką, a mianowicie Komitetu Zagospodarowania Ziem Górskich Polskiej Akademii Nauk, Polskiego Towarzystwa Rozwoju Ziem Górskich, Podhalańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, którego prezesem został wybrany w 1980 r. Od 1954 r. był członkiem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Od 1993 r. był członkiem zagranicznym austriackiego stowarzyszenia Oesterreichische Arbeitsgemeinschaft für Grünland und Futterbau.

Do końca swojej zawodowej aktywności utrzymywał kontakty ze specjalistami kilku krajów, w których produkcja zwierzęca na obszarach górskich jest liczącą się gałęzią całego rolnictwa. Odwiedzający Bielankę zagraniczni naukowcy i hodowcy z uznaniem odnosili się do prowadzonych w tamtejszej Stacji badań i uzyskanych rezultatów.

Julian Ciurus był w życiu wymagający wobec siebie samego i oczekiwał tego od innych. Znany był w swoim środowisku z krytycznego na ogół odnoszenia się do otoczenia i współpracujących z nim ludzi, co nie przysparzało mu sprzymierzeńców.

Z Bielanką był związany również rodzinnie. Tam bezpośrednio po studiach osiadł wraz z żoną Janiną i córkami, Haliną i Krystyną. Zainteresowanie hodowlą zwierząt zdołał zaszcześcić obu córkom. Obie ukończyły studia zootechniczne, a starsza doktoryzowała się w Berlinie w dziedzinie hodowli. Doczekali się także drugiego pokolenia progenitury Ciurusiów – dwóch wnuków, z których starszy jest nadal w Bielance stałym bywalcem, a młodszy także zawsze chętnie służy swoją pomocą.

Ich dom jest znany ze swej gościnności, toteż nie brakowało gospodarzom odwiedzin licznych znajomych z kraju i zagranicy, zawsze chętnie widzianych, goszczonych i nadal zapraszanych.

Swój wolny czas Julian Ciurus najchętniej poświęcał turystyce górskiej. Przemierzył

niezliczoną ilość szlaków, najczęściej wraz ze zwartą grupą zaprzyjaźnionych wędrowców. Te wspólne wyprawy, z których wiele sam obmyślał i organizował, a także doroczne posiadły trwały nieprzerwanie i „regulaminowo”, począwszy od czasów studenckich, w nieznanie tylko poszerzonym gronie bliskich sobie osób (kronikę opisującą je od 55 lat i utrwalającą wspomnienia przejęła od nas – jako swego rodzaju kuriozum – biblioteka Komisji Turystyki Górskiej PTTK).

Julian Ciurus został odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi.

Osiągnął niemal wszystko, do czego dążył – odszedł przeto jako człowiek spełniony. W pełni był tego świadom jeszcze przed końcowym załamaniem, jakiego doznał. Zachowamy Go w naszej pamięci jako człowieka na wskroś prawego i prostolinijnego, godnego rzeczywistego uznania, który pozostawił trwałe dzieło Swojego chwalebego żywota.

Zmarł 26 września 2011 r. Pochowany został w grobowcu rodzinnym na cmentarzu w Bielance.

dr Kazimierz Żukowski